

Liikkumisen ohjauksen valtionavustuksen raportointilomake 2020

Ennen lomakkeen täyttämistä, lue Liikenne- ja viestintäviraston sivuilta löytyvä seuranta ja raportointiohje:

<https://www.traficom.fi/fi/asioi-kanssamme/hae-liikkumisen-ohjauksen-valtionavustusta>

Raportointi: 1.1.–31.12.2020)

x Hankkeen loppuraportointi, 1.2.2021

Tiedot hakijasta (Hankkeen hallinnoinnista vastaava kunta, kuntayhtymä tai muu toimija)

Hakija Pyöräilykuntien verkosto ry	Hakijan postiosoite Iso Roobertinkatu 3-5 A 22, 00120 Helsinki
Vastuuhenkilön nimi, tehtävänimike (hakijaorganisaatiosta) Matti Hirvonen, toiminnanjohtaja Puhelinnumero 040 419 4555	Postiosoite Iso Roobertinkatu 3-5 A 22, 00120 Helsinki Sähköposti matti.hirvonen@poljin.fi
Yhteyshenkilön nimi, tehtävänimike (hakijaorganisaatiosta) Matti Hirvonen, toiminnanjohtaja Puhelinnumero 040 419 4555	Matti Hirvonen, toiminnanjohtaja Sähköposti matti.hirvonen@poljin.fi

Hankkeen kuvaus

Hankkeen nimi ja mahdollinen lyhenne Kestävä kulkutapamuutos kunnissa	Hankkeen toteuttamisaika (kk/2020 – kk/2020) 01/2020-12/2020
--	---

Vuoden 2020 toimenpiteet ja seuranta

Täytä lomake selkeästi ja vastaa jokaiseen kysymykseen. Lomakkeessa voi viitata liitteenä olevaan laajempaan loppuraportointiin ja sen kohtiin. Mainitse erityisesti, mikäli hankeaikana on tullut poikkeamia hakemuksen tietoihin nähden.

Vuoden 2020 aikana tehdyt toimenpiteet, hankkeen sisältö

Hankkeessa vauhditettiin kuntien kestäväää kulkutapamuutosta keskittymällä pyöräilyn ja kävelyn lisäämiseen kaikkina vuodenaikoina. Hankkeen tavoitteena oli lisätä kestävien kulkutapojen houkuttelevuutta ja vaikuttaa arjen kulkutapavalintoihin purkamalla kävelyn ja pyöräilyn todellisia ja kuviteltuja esteitä. Siirtymää tavoitellaan erityisesti henkilöautoilusta lyhyillä, alle kolmen kilometrin sekä keskipitkillä, alle viiden kilometrin matkoilla.

Käytössä oli laaja toimenpidevalikoima. Hankkeen kantava teema oli rakentaa positiivista ja monipuolista kuvaa etenkin ympärivuotisesta pyöräilystä.

Hanke sisälsi viisi osakokonaisuutta: **1. Strategiasta toimenpiteiksi – edistämistoimet kuntatasolla, 2. Kävelyn asiantuntijuuden vahvistaminen, 3. Pyöräilyvuosi – lisää pyöräilyä jokaisena vuodenaikana, 4. #Valovuosi2020 ja 5. Pyöräilevä Perhe**

Hankkeen tavoite oli lisätä kuntien viranhaltijoiden ja päätöksentekijöiden tietoa parhaista kävelyn ja pyöräilyn edistämisen käytännöistä ja ympärivuotisen aktiivisen liikkumisen positiivisista vaikutuksista. Tavoite oli tukea kuntia esimerkiksi kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelmien laatimisessa ja konkreettisten toimenpiteiden toteuttamisessa sekä priorisoinnissa. Näitä tavoitteita on toteutettu etenkin osakokonaisuuksissa 1, 2 ja 3.

Osakokonaisuuksissa 1, 2 ja 3 on toteutettu kuntakäyntejä, poikkihallinnollisia etäpalavereita ja viestinnän toimenpiteitä (sosiaalinen media, uutiskirjeet, verkkosivut).

1. Strategiasta toimenpiteiksi – edistämistoimet kuntatasolla

Kuntakäynnit ja kuntien edistämishjelmat

Hankesuunnitelmaan oli kirjattu tavoitteeksi 15 kuntakäyntiä. Vuoden loppuun mennessä pystyttiin lopulta toteuttamaan 16 eri tavoin räätälöityä kuntavierailua, vaikka koronapandemian puhkeaminen aiheutti suuria aikataulullisia ja käytännöllisiä uudelleenjärjestelyjä sekä ns. hybridimallin kehittämisen ja käyttöönoton. Kuntakäyntien päätavoite oli vauhdittaa kunnan pyöräilyn edistämistä ja kokonaisvaltaista haltuunottoa kartoittamalla nykytilannetta ja hahmottelemalla kuntakohtaista etenemispolkua. Kunnan tilanteesta riippui vahvasti eri sisältöjen painottuminen. Pyöräilyn edistämistyössä aivan alkuvaiheessa olevan kunnan kanssa keskityttiin perusasioiden haltuunottoon (esim. kuntakohtaisen edistämishjelman laadinnan hyödyt, rakenne ja alustava sisältö) ja pisimmällä olevien kuntien kanssa esimerkiksi olemassa olevan edistämishjelman toimenpiteiden priorisointiin, tarkentamiseen ja investointitason nostamiseen. Valtakunnallisen kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelman keinovalikoimaa sekä tavoitteiden asettelua hyödynnettiin ja ohjattiin kuntien omia suunnitelmia ja tavoitteita yhtenäiseen suuntaan.

Ensimmäiselle vuosipuoliskolle suunnitelluista kuntakäynneistä ehdittiin ennen koronakriisin puhkeamista toteuttaa vain Kurikka (3.3.). Kurikan kuntakäynti toteutettiin suunnitelman mukaisesti valmistelulla konseptilla. Kurikan kuntakäynti kuvataan tässä esimerkinomaisesti tarkemmin, koska suurin osa kuntakäynneistä noudatti sisällöllisesti samaa peruskaavaa, joka sisälsi seuraavat osiot:

- Kuntakohtaiseen tausta-aineistoon tutustuminen, valmistelu ja kuntakäynnin agendan laatiminen yhdessä kunnan pyöräilyn edistämisen yhteyshenkilön (Liikuntatoimen päällikkö Annukka Siltakorpi) kanssa.
- Infrakatselmus: pyöräilyn olosuhteiden havainnointi katuverkolla, ulkoilureiteillä ja maastossa (maastopyöräily) kunnan yhteyshenkilön ja/tai muiden viranhaltijoiden ja sidosryhmien kanssa (Kurikassa katselmuksen oppaana myös paikallisen pyöräilyseuran edustaja Jari Pitkäkoski)
- Pyöräilyn nykytilan tarkastelu ja kehittämispalaveri kunnan eri hallintokuntien edustajien sekä kunnan johdon kanssa.

- Pyöräilyn nykytila ja kehittämissäköymät Kurikassa -kokouksen agenda:
  - Läsnaölijöiden rooli ja yhtymäköhdät pyöräilyn edistämiseen, paikalla:
    - kaupunginjohtaja Anna-Kaisa Pusa, apulaiskaupunginjohtaja Juha Luukko, kuntatekniiKAN päällikkö Jarmo Ojajärvi, Liikuntatoimen päällikkö Annukka Siltakorpi, hankintasihteerii Terhi Venna (mm. koulukuljetukset)
    - Jari Pitkäköski (Kurikka MTB), Janne Varala (Jurvan Voima) Johanna Punkari (Thermopolis / Kestävät-ilmastoyhteistyöhanke)
  - Pyöräilyn nykytila Kurikassa (tahtotila, strategiat, ohjelmat jne.)
  - Pyöräilyn edistämisen resurssit ja eri rahoituskanavien hyödyntäminen
  - Ideoita pyöräilyn edistämiseksi Kurikassa ja Pyöräilykuntien verkoston palvelut (Matin esitys ja keskustelu)
  - Kävelyn ja pyöräilyn edistämissuunnitelma – keskustelu painotuksista ja kärkitoimista
  - Seuraavat polkaisut – yhteinen keskustelu
- Tarvittaessa kuntapäätäjii eli virkamiesjohtoa ja luottamusjohtoa (valtuutetut, lautakuntien puheenjohtajat) tavataan päivän aikana erikseen.
  - Kurikassa käytiin ennen kokousta lounaskeskustelu, johon osallistuiivat em. henkilöistä Luukko, Ojajärvi, Siltakorpi ja Pitkäköski.
  - Lisäksi apulaiskaupunginjohtaja Luukon kanssa käytiin matkalla Seinäjoelle noin tunnin mittainen päivän aiheisiin linkittyvä syventävä keskustelu pyöräilyn edistämismahdollisuuksista Kurikassa.
- Kuntakäyntii varten laadittiin “Lähtökohtia pyöräilyn edistämiseksi Kurikassa” -esitys, jonka laajennettu versio (148 diaa) annettiin tausta- ja virikeaineistoksi kaupungin edustajille kehittämistyön pohjaksi ja tulevia toimia varten.
- Kurikan kuntakäynnin toteutti Pyöräilykuntien verkoston edustajana toiminnanjohtaja Matti Hirvonen.

Koronakriisiin puhjettua suunnitellut kuntakäynnit jouduttiin perumaan ja siirtämään jälkimmäiselle vuosipuoliskolle. Lisäksi aloitettiin kuntakäynti-konseptin “koronaversio” työstäminen. Koronaversiota pilotoitiin toteuttamalla se Kauniaisissa 13.5. edellä kuvattua “normaalista” toimintamallista poiketen seuraavasti:

- kaupungin pyöräilystä vastaavan yhteyshenkilön (liikennesuunnittelija Minna Raatikka) kanssa käytiin puhelimitse ja sähköpostitse enemmän keskustelua ennakkoon taustatekijöistä, nykytilanteesta ja suunnitelmista.
- yhteyshenkilö merkkasi “hot-spotit” eli tärkeimmät pyöräliikenteen infraan liittyvät tarkasteltavat kohdat kartalle (google maps) ja lisätiedoksi kyseisiin kohtiin tietoja, kuten: pyöräilyn nykyisen pääreitien vilkkain osuus, laskuri/laskuri suunnitteilla, tähän harkitaan pyöräkatua jne.
- Pyöräilykuntien verkoston edustajat (Matti Hirvonen ja Tuija Mikkonen) toteuttivat infrakatselmuksen itsenäisesti em. karttapohjaa hyödyntäen
- Kehittämispalaveri kaupungin edustajien kanssa pidettiin seuraavana päivänä erikseen etäyhteydellä.

Tämän jälkeen kuntavierailut toteutettiin näitä kahta edellä kuvattua mallia hyödyntäen ja tarvittaessa yhdistäen. Kuntakäynnit toteutettiin seuraavissa kunnissa vuonna 2020:

Kurikka 3.3. (kuvaus edellä)

Kauniainen 13.5. (kuvaus edellä)

Loppi 16.9. (“normaali” kuntavierailu, Pyöräilykuntien verkoston edustajana Matti Hirvonen)

- Infrakatselmuks, oppaina liikuntasuunnittelija Mira Sydänmaa ja liikunnanohjaaja Satu Suomalainen. Nykytilaa taustoittava lounaspalaveri. Pyöräilyn nykytila ja kehittämissäköymät Lopella -kokous, jossa paikalla edellä mainitut viranhaltijat. Ennen vierailua omatoimista infraan ja pyörämatkailureitteihin tutustumista pyöräillen Riihimäeltä Lopelle.

Kolari/Ylläs 25.9. (“normaali” kuntavierailu, Pyöräilykuntien verkoston edustajana Sanna Ojajärvi)

- Ohjelmassa vahva pyörämatkailupainotus. Kolarin kuntaa edustaa Pyöräilykuntien verkostossa Ylläksen matkailuyhdistys ry, joka isännöi myös kuntavierailua.
- Projektipäällikkö Joel Kauppisen kanssa maastopyöräreittikatselmus 29.9. Lisäksi omatoimista maastoreitti- ja infrakatselmusta 28.-30.9.
- Pyöräilyn ja pyörämatkailun edistämisen nykytila ja kehittämisenäkymät Kolarissa/ Ylläksellä - kokous Ylläksen matkailuyhdistyksen / Ylläs Ympärivuotiseksi -hankkeen Heli Laukkasen ja Joel Kauppisen kanssa.

Loviisa 29.9. ("normaali" kuntavierailu, Pyöräilykuntien verkoston edustajana Matti Hirvonen)

- Infrakatselmus, oppaana tekninen johtaja Markus Lindroos. Pyöräilyn nykytila ja kehittämisenäkymät Loviisassa -kokous, jossa paikalla Markus Lindroos, vapaa-aikasihteeri Päivi Hämäläinen ja matkailusihteeri Lilian Järvinen. Jatkotyöstä ja ideointia lounaspalaverissa em. henkilöiden kesken. Ennen vierailua omatoimista infraan ja pyörämatkailureitteihin tutustumista pyöräillen Vanhakylästä 22 km Loviisan keskustaan.

Sipoo 20.10. (hybridi-kuntavierailu, Pyöräilykuntien verkoston edustajana Matti Hirvonen)

- Infrakatselmus ja taustoittava lounaspalaveri liikennesuunnittelija Eva Lodeniuksen kanssa. Pyöräilyn nykytila ja kehittämisenäkymät Sipoossa -kokous klo 14.00, jossa paikalla mm. Eva Lodenius, kehitysjohtaja Pirjo Siren, kaavoituspäällikkö Jarkko Lyytinen, yleis-suunnittelupäällikkö Suvi Kaski, kaavoitusarkkitehti Dennis Söderholm, liikuntapalvelupäällikkö Piritta Forsell, yrityskoordinaattori Henna Piilo. Hirvonen, Lodenius ja Söderholm paikalla fyysisesti, kaikki muut viranhaltijat etäyhteydellä. Ennen vierailua ja sen jälkeen omatoimista infrakatselmusta ja tutustumista pyörämatkailureittihin. Hirvonen pyöräili koko matkan reittiä HKI-Söderkulla-Nikkilä.

Kemiönsaari 28.10. ("normaali" kuntavierailu, Pyöräilykuntien verkoston edustajana Sanna Ojajärvi)

- Infrakatselmus sekä Pyöräilyn nykytila ja kehittämisenäkymät Kemiönsaarella -kokous, paikalla matkailupäällikkö Benjamin Donner, teknisen osaston johtaja Ralf Nyholm, yritysneuvoja Mats Nurmio, Coastal Bootcamp -pyöräreittien kehittäjä Sanna-Mari Kunttu ja joukkoliikennevastaava. Lisäksi omatoiminen infrakatselmus Taalintehtaalla ja Kemiössä

Parainen 30.10. (hybridi-kuntavierailu, Pyöräilykuntien verkoston edustajana Sanna Ojajärvi)

- Omatoiminen infrakatselmus 30.10. ja 23.11. etänä "Pyöräilyn nykytila ja kehittämisenäkymät Paraisilla" -kokous matkailupäällikkö Martti Nilssonin kanssa.

Pori 23.11. (hybridi-kuntavierailu, Pyöräilykuntien verkoston edustajana Matti Hirvonen)

- Infrakatselmus, oppaina Infrajohtaminen -toimintayksikön esimies Sanna Välimäki ja liikenneinsinööri Eija Riihimäki. Nykytilannetta taustoittava lounaspalaveri em. kesken. Pyöräilyn nykytila ja kehittämisenäkymät Porissa -palaveri. Paikalla Välimäen ja Riihimäen lisäksi suunnittelija Merika Lanne, yhdyskuntasuunnittelija Sari Kivioja, kuljetussuunnittelija Kai Leppimäki, liikuntasuunnittelija Pasi Pihlavisto. Hirvonen, Välimäki ja Riihimäki paikalla fyysisesti, kaikki muut viranhaltijat etäyhteydellä. Tapaamisten jälkeen omatoimista infrakatselmusta Porissa.

Sastamala 24.11. (hybridi-kuntavierailu, Pyöräilykuntien verkoston edustajana Matti Hirvonen)

- Infrakatselmus, oppaana yhdyskuntatekniikan päällikkö Pasi Lähteenmäki ja liikenneinsinööri Elias Tepsa. Nykytilannetta taustoittava lounaspalaveri em. kesken. Pyöräilyn nykytila ja kehittämisenäkymät Sastamalassa -kokous, paikalla Lähteenmäen ja Tepsan lisäksi matkailu- ja tapahtumatuottaja Teresa Vidfelt, liikuntapalvelupäällikkö Jari Aho, kunnossapitomestari Heikki Järvensivu.

Mikkeli 2.12. (hybridi-kuntavierailu, 1/2, Pyöräilykuntien verkoston edustajana Matti Hirvonen)

- Pyöräilyn nykytila ja kehittämisenäkymät Mikkeliissä -kokous etänä yhdessä Mikkelin kävelyn ja pyöräilyn edistämistyöryhmän kanssa. Osallistujina hyvinvointikoordinaattori Arja Väänänen, liikennesuunnittelija Eija Yli-Halkola, päiväkodin johtaja Anu Kaasalainen, ilmastokoordinaattori Harri Hakala, viestintäsuunnittelija Mikko Tuovinen, Onni Keskitalo (Nuorisovaltuusto), Päivi Meskanen (Essote), Teemu Ripatti (Etelä-Savon liikunta), Teemu Saramäki ja Markku Pietilä (Velo Saimaa), Olli-Jussi Korpinen (LUT), Eini Karvonen (Liikenneturva). Infrakatselmus pidetään vuoden 2021 puolella heti kun koronatilanne sallii turvallisen matkustamisen.

Inari 17.12. (hybridi-kuntavierailu, Pyöräilykuntien verkoston edustajana Tuija Mikkonen)

- Infrakatselmus omatoimisesti. Pyöräilyn nykytila ja kehittämisenäkymät Inarissa -kokous etänä. Osallistujina kehittämiskoordinaattori Maria Männistö, hankekoordinaattori Tuija Laitakari, (Saariselkä kansainväliseksi pyörämatkailukohteeksi) vapaa-aikasihteeri Mervi Urpilainen, hyvinvointikoordinaattori Verenna Kortelainen, sivistystoimenjohtaja Ilkka Korhonen.

Ii 22.12. (hybridi-kuntavierailu, Pyöräilykuntien verkoston edustajana Tuija Mikkonen)

- Infrakatselmus omatoimisesti. Pyöräilyn nykytila ja kehittämisenäkymät Iissä-kokous etänä. Osallistujina mpäristönhoitaja Vesa Mieltunen, projektipäällikkö Jouni Tanskanen (Micropolis) sekä Tuija Mikkonen ja pyörämatkailun asiantuntija Riina Jorasmaa Pyöräilykuntien verkostosta.

Kaarina 8.12. (hybridi-kuntavierailu, 1/2, Pyöräilykuntien verkoston edustajana Sanna Ojajärvi)

- Omatoiminen infrakatselmus. "Pyöräilyn nykytila ja kehittämisenäkymät Kaarinassa" -kokous siirrettiin vuoden 2021 puolelle, yhteyshenkilönä ja koolle kutsujana tekninen johtaja Jyrki Saarinen.

Naantali 9.12. (hybridi-kuntavierailu, 1/2, Pyöräilykuntien verkoston edustajana Sanna Ojajärvi)

- Omatoiminen infrakatselmus. "Pyöräilyn ja pyörämatkailun nykytila ja kehittämisenäkymät Naantalissa" -kokous siirrettiin ajankohtaan 1.2.2021, yhteyshenkilönä Visit Naantalin toimitusjohtaja Tarja Rautiainen ja tekninen johtaja Mika Hirvi.

Paimio 9.12. (hybridi-kuntavierailu, 1/2, Pyöräilykuntien verkoston edustajana Sanna Ojajärvi)

- Omatoiminen infrakatselmus. "Pyöräilyn nykytila ja kehittämisenäkymät Paimiossa" -kokous siirrettiin vuoden 2021 puolelle, yhteyshenkilönä ja koolle kutsujana tekninen johtaja Juha Saarinen.

Kaikki edistämishjelmat

Toimintavuoden lopussa kerättiin päivitetty lista kaikkien Pyöräilykuntien verkoston jäsenkuntien edistämishjelmista ja vastaavista. Lista edistämishjelmista löytyy [täältä](#).

Toteutetuilla kuntakäynneillä on synkronoitu kuntatason tavoitteita ja toimenpiteitä valtakunnallisen edistämishjelman kanssa sekä autettu kuntia valitsemaan vaikuttavimmat kärkitoimenpiteet. Kuntakäyntien lisäksi valtakunnallisen edistämishjelman kuntia koskevien toimenpiteiden toteuttamista on tuettu 130 kunnassa Pyöräily-uutiskirjeen kautta (870 asiantuntijaa vuoden lopussa) sekä tekemällä kuntakohtaista neuvontaa puhelimitse, sähköpostitse ja sosiaalisen median kanavien kautta lähes päivittäin.

Velo-city Ljubljana 2.-5.6.2020 ja kansallinen jälkiseminaari

Velo-city on maailman johtava pyöräilyn edistämisen konferenssisarja, jota hallinnoi Euroopan pyöräilyjärjestö ECF (European Cyclists' Federation). Neljä päivää kestävässä konferenssissa puretaan koko pyöräilyn edistämisen kirjo pääteemojen, alateemojen ja rinnakkaisten sessioiden muodossa.

<https://velo-city2020.com/en/default.asp>

Ljubljanan Velo-city -konferenssia siirrettiin ensin syyskuulle koronakriisin takia ja lopulta se siirrettiin järjestettäväksi vasta vuonna 2022 (Vuoden 2021 Velo-city on jo myönnetty Lissabonille). Velo-Cityn parasta ja kuntien kannalta oleellisinta antia oli tarkoitus jakaa eteenpäin järjestämällä Suomessa lokakuussa 2020 kansallinen Velo-city jälkiseminaari ja sisällyttämällä esityksiin myös ajankohtaisia toimenpiteitä ja sovelluskohteita Suomesta.

Pyöräiliikenne ja -matkailu -webinaari 25.11.2020

Velo-cityn peruuntumisen johdosta suunnitelmat myös jälkiseminaarin suhteen menivät uusiksi ja tilaisuus korvattiin järjestämällä 25.11. [Pyöräiliikenne ja -matkailu](#) -webinaari, johon saatiin 93 osallistujaa ja tilaisuudesta tuli siten yhtä suosittu, kuin Velo-city -jälkiseminaarit parhaimmillaan.

Webinaarin ohjelma ja esitykset löytyvät em. linkin kautta. Lisäksi [webinaarin tallenteen](#) oli vuodenvaihteeseen mennessä käynyt katsomassa 90 henkilöä.

Kaupunkipyöräjärjestelmien lisääminen ja kehittäminen kunnissa

Hankkeessa tuettiin suunnitelman mukaisesti kaupunkipyöräjärjestelmien lisäämistä ja kehittämistä Suomessa pitämällä yhteyttä kuntiin, joissa on kaupunkipyöräjärjestelmä käytössä tai jotka suunnittelevat sen käyttöönottoa. Tavoitteena oli kaupunkipyöräjärjestelmien käytön lisääminen, asiantuntijuuden vahvistaminen, kaupunkipyöräpalvelujen mahdollisimman hyvä laatu sekä tiivis integraatio osaksi liikenteen palvelukokonaisuutta. Lisäksi hankkeessa seurattiin alan ja järjestelmien kehittymistä kansainvälisten asiantuntijakontaktien ja median kautta koostaen niistä tietoa suomeksi. Kuntia on neuvottu kaupunkipyöräasioissa osana muuta yhteydenpitoa. Hankkeessa toteutettavaan viestintään (mm. Poljin-lehti ja Pyöräily-uutiskirje) on sisällytetty oleellimmat uutiset kaupunkipyörästä ja niiden käytön kehittymisestä eri kunnissa.

Työn ja tiedonkeruun edetessä tuntui tarkoituksenmukaiselta koota aineisto helposti lähestyttävässä muodossa kaikkien kuntien ja asiantuntijoiden saataville. Niinpä ensimmäisen vuosipuoliskon aikana valmisteltiin kaupunkipyöräsivusto, josta löytyisi ajantasaiset tiedot Suomessa toimivista kaupunkipyöräjärjestelmistä, kaupunkipyöräkäyttöön vaikuttavista tekijöistä, järjestelmien tulojen ja menojen suhteesta ja paljon muuta. Tarkoitus on, että kunnat voivat jatkossa toivottavasti hyödyntää olemassa olevaa tietoa mahdollisimman tehokkaasti ja vaivattomasti osana järjestelmien kehittämistyötä ja päätöksentekoa. Kaupunkipyöräsivusto (www.poljin.fi/kaupunkipyorat) julkaistiin syyskuussa Pyöräilyviikolla. Sisältö käsittää mm. seuraavat osa-alueet:

- Kaupunkipyörät Suomessa
- Kaupunkipyörä käsitteenä
- Lyhyt historia
- Kokonaisvaltainen ja kevyt kaupunkipyöräjärjestelmä
- Tulot ja menot
- Osana kestävästä liikennejärjestelmästä
- Datat hyödyntäminen
- Asemattomat kaupunkipyörät
- Sähköavusteiset kaupunkipyörät
- Käyttäjät ja ei-käyttäjät
- Motiivit ja esteet
- Lähteet

Kaupunkipyöräjärjestelmien lisääminen ja käytön edistäminen on edennyt kunnissa hyvin. Kaduillamme rullaa jo yli 7000 kaupunkipyörää 24 eri paikkakunnalla ja lisää on tulossa. Muun muassa Lahdessa ja Tampereella tavoitellaan kaupunkipyöräkäyttöä vuodelle 2021. Suomesta onkin tullut muutamassa vuodessa Pohjoismaiden johtava kaupunkipyörämaa. Koska suosituimmissa palveluissa kysyntä ylittää tarjonnan, monia kaupunkipyöräjärjestelmiä myös laajennetaan:

- Helsingin ja Espoon yhteiset kaupunkipyörät ovat tällä hetkellä yksi maailman suosituimmista järjestelmistä – viiden vuoden aikana pyörillä on ehditty polkea yhteensä jo yli kymmenen miljoonaa matkaa. Vuoden 2019 lopulla järjestelmällä oli 61 000 vakiokäyttäjää. Pyöräkäyttäjien määrä on kasvanut alun 500:sta jo 3500:aan ja palvelu laajenee maantieteellisesti pian lähes koko Helsingin alueen kattavaksi.
- Kuopio on puolestaan näyttänyt suuntaa muille kaupungeille tarjoamalla ensimmäisenä Suomessa sähköavusteiset kaupunkipyörät asukkaidensa käyttöön. Kuopion vuonna 2019 aloittaneiden kaupunkipyöräsuosio on ylittänyt odotukset ja järjestelmää laajennettiin tänä vuonna 100 pyörällä

Suomessa toimii jo kahdeksan eri yritystä, jotka tarjoavat kaupunkipyöriä kaupungeille avaimet käteen - palveluina. Ne ovat luoneet vain muutamassa vuodessa useita kymmeniä työpaikkoja 23:lle eri paikkakunnalle. Kaupunkipyöräpalvelujen tarjonta on kasvanut ja pyörät ovat muuttaneet liikkumista monissa kaupungeissamme pysyvästi. Koronatilanne aiheutti keväällä notkahduksen monen kaupunkipyöräpalvelun käytön kohdalla, mutta lopulta vaikutus jäi kuitenkin suhteellisen pieneksi verrattuna esimerkiksi joukkoliikenteeseen. Ala kehittyi huimaa vauhtia eteenpäin ja kasvu myös jatkuu koronakriisistä huolimatta.

Martti Tulenheimo kirjoitti Poljin-lehden numerossa 4/2020 kuntien suunnitelmista ja hankintojen taustalla vaikuttavista tekijöistä. Artikkelissa koottiin yhteen käyttäjätietoja eri järjestelmistä ja pyrittiin tarjoamaan selkeä tilannekuva kaupunkipyöräpalveluista Suomessa. Lisäksi Pyöräilykuntien verkosto on yhdessä Pyöräiliiton ja ITS Finlandin kanssa koonnut yhteen ehdotuksen EU:n elvytysrahan (RRF) käyttämisestä kaupunkipyöriin.

2. Kävelyn asiantuntijuuden vahvistaminen

Suomen kunnissa kävelyn ja pyöräilyn strategioiden erottaminen toisistaan on olematonta -- siksi osakokonaisuuden merkittävin tehtävä on nostaa tietoisuutta kävelyn edistämisen erityispiirteistä.

Osakokonaisuuden ydin oli kuntakäynneillä (ks. edellä) tehtävä kävelyn edistämisen nykytilan kartoittaminen ja keskustelu kävelyn edistämisen oman strategian valmistelusta kunnissa. Koronan vuoksi kuntakäyntejä saatiin kevään kuluessa järjestettyä kaavailtua vähemmän, ja kävelyn edistämisen nykytilaa on kartoitettu ensisijaisesti etäpalaverien ja verkkoaineistojen avulla. Syksyllä koronatilanne helpotti hetkellisesti ja kuntakäyntejä toteutettiin sekä perinteisesti paikan päällä että ns. hybridimallin mukaan eli etäpalaverin ja omatoimisen infrakatselmuksen yhdistelmänä.

Kuntakäytien, etäpalaverien ja infrakatselmusten tuloksena kunnissa käytiin keskusteluja erillisen kävelyn edistämisen strategian valmistelusta. Työstimme yhdessä kävelyn edistämisen kokonaisuutta ja pohdimme kaupunkeja ja kuntakeskuksia kävelyn näkökulmasta. Kiinnitimme huomiota erityisesti siihen, miten kävelyn houkuttelevuutta ja viihtyisyyttä voidaan lisätä pienilläkin toimilla, esim. torialueen autopsyköinnin siirtämisellä.

Esimerkkejä kävelyn edistämisen toimenpiteistä on haettu sekä suomalaisista kaupungeista (Hamina, Helsinki, Kuopio, Pietarsaari, kansalliset kaupunkipuistot -konsepti) että muualta Euroopasta -- kaupungeista, joissa kävelyä on edistetty systemaattisesti ja pitkäjänteisesti (Ljubljana, Oslo, Tukholma, Rotterdam). Korona-aika on useissa eurooppalaisissa kaupungeissa (Berliini, Milano, Pariisi) näkynyt voimakkainakin panostuksina kävelyn ja pyöräilyyn: huomattava osa keskusta-alueesta varattiin kävelylle ja pyöräilylle maaliskuu-toukokuussa ja tietävästi moni kokeilu jäi pysyväksi ainakin syksyn ajaksi. Vastaavasti Helsingin koronaepidemia-ajan kävelykatukokeilun koettiin epäonnistuneen.

Esimerkillisen hyvin kuntakohtaisen edistämishjelman tasolla on onnistuttu Haminan kävelyn ja pyöräiliikenteen tuoreessa edistämishjelmassa, sekä vision ja kehittämislinjausten että toimenpiteiden tasolla:

<https://www.hamina.fi/asukkaalle/ajankohtaista/haminan-kavelyn-ja-pyoraliikenteen-edistamisohjelma-on-valmistunut/>

Kävelywebinaari 16.12.

Joulukuussa järjestimme "Viihtyisä kävely-ympäristö" webinaarin, jossa esitetyt puheenvuorot käsittelivät yhtäältä kävelyn edistämisen yleisiä periaatteita ja toisaalta toivat konkreettisia esimerkkejä eri kokoisista suomalaiskaupungeista (Pietarsaari, Porvoo, Helsinki). Webinaarin ohjelma ja esitykset

löytyvät [täältä](#). Webinaarissa oli 78 osallistujaa ja lisäksi [videotallenne](#) oli vuodenvaihteeseen mennessä kerännyt 17 katselukertaa.

Kävelyn asiantuntijuuden vahvistamiseksi olemme lisäksi koonneet ja jakaneet parhaita käytäntöjä ja kokemuksia Pyöräilykuntien verkoston viestintäkanavia (Poljin-lehti, Pyöräily-uutiskirje, sosiaalinen media, verkkosivut).

Toimintavuoden lopussa kerättiin päivitetty lista kaikkien Pyöräilykuntien verkoston jäsenkuntien edistämishelmistä ja vastaavista. Lista edistämishelmistä löytyy [täältä](#).

3. Pyöräilyvuosi – lisää pyöräilyä jokaisena vuodenaikana

Pyöräilyvuosi-osakokonaisuudessa pyrimme lisäämään ympärivuotisen pyöräilyn houkuttelevuutta. Keinona on pääasiassa viestintä ja tiedollisella ohjauksella.

Pyöräilyvuosi-idealle tuotettiin hankkeen ensimmäisen vuonna (2019) visuaalinen ilme, jota on hyödynnetty Pyöräilykuntien verkoston omassa viestinnässä eri vuodenaikoina (#pyöräilyvuosi #pyöräilytalvi #pyöräilykesä #pyöräilyksy). Kannustimme Pyöräilykuntien verkoston jäsenkuntia ottamaan vuodenaikaviestinnän visuaaliset elementit käyttöön omassa viestinnässään (<https://www.poljin.fi/fi/pyoraillyvuosi-nelja-pyoraillyvuodenaikaa>). Lisäksi hyödynsimme visuaalista ilmettä omassa viestinnässämme (Instagram, Facebook, Pyöräily-uutiskirje).

Kuntien kanssa käymiemme keskustelujen perusteella päätimme hankevuonna 2020 koota ja keskittää ympärivuotiseen pyöräilyyn kannustavan viestinnän ja tiedon jakamisen uusille verkkosivuille. Näin uskomme kuntien löytävän helpommin ympärivuotista pyöräilyä tukevan viestinnän pariin. Ympärivuotisen pyöräilyn houkuttelevuuden lisäämiseksi tarvitaan uusia mielikuvia ja kuvia pyöräilystä etenkin syys- ja talvikaudella talvikaudella pyöräilyä. Pyöräilyvuosi-sivuston keskeinen viesti on: pyöräilykausi on nyt pyöräilyvuosi. Tätä viestimällä haluamme tuoda esiin ajatusta, että pyöräily jatkuu vuodenaikavaihteluista huolimatta ja että pyöräily eri vuodenaikoina on mahdollista ja hauskaa ja että sitä tuetaan erilaisin toimenpitein ja kampanjoin.

Avasimme Pyöräilyvuosi-verkkosivut (pyoraillyvuosi.fi) joulukuussa 2020. Sivuille on koottu

- ympärivuotista pyöräilyä tukevaa kampanja-aineistoa (Talvikilometrikisa, Pyöräilyviikko, Kilometrikisa, Koulujen Kilometrikisa ym.). Kampanjat, niiden visuaalinen aineisto ja niihin liittyvät vinkit ovat näin helposti kuntien ja pyöräily- ym. järjestöjen saatavilla tulevien kampanjoiden suunnittelua ja toteuttamista varten.
- Pyöräilykuntien verkoston jäsenkunnille tuottamamme Pyöräilykunta-logot, joita kunnat voivat ohjeistuksemme mukaan hyödyntää pyöräilyä edistävissä toiminnassaan ja viestinnässään.
- Ajankohtaista-palsta, jolle nostamme pyöräilyyn liittyviä ajankohtaista tapahtumia ja keskusteluja. Tällä hetkellä otsikoista löytyvät "Fiksusti kouluun – myrskylläkin", "Pyöräilevä perhe -sivusto on avattu" ja "Pyöräilyviikon etätyöpajat".
- päivittyvä #pyöräilyvuosi-kuvavirta Instagramista

Päivitimme myös omia Instagram ja Facebook -tilejämme #pyöräilyvuosi-sisällöllä.

Viestintä pähkinänkuoressa

Touko-kesäkuussa 2020 kunnille viestittiin etenkin 1.6. voimaan astuvan uuden tieliikennelain avaamista pyöräilyn edistämisen mahdollisuuksista (pyöräkatu, pyöräilijän suojatie, 2-suuntainen pyöräily moottoriliikenteelle yksisuuntaisella kadulla ja kävelykadun uusi merkki).

Syyskauden some-viestinnässä keskityimme uuteen tieliikennelakiin sisällytetystä punaisten takavalojen käytöstä viestimiseen. Pyöräilyvuosi-osakokonaisuuden merkittävin viesti on, että pyöräily jatkuu myös pimeiden, kylmien ja lumisten säiden kaudella. Siksi pääosa viestinnästä ajoittuu syksyyn ja talveen ja sitä tehdään yhteistyössä #Valovuosi2020-osakokonaisuuden kanssa (ks. alla).

Pyöräilyvuosi-ajatus esitettiin kansainväliselle yleisölle helmikuussa 2020 Talvipyöräilykongressissa Joensuussa. (Matti Hirvosen esitys 4 Seasons of Cycling – Cycling Year - Getting rid of the idea of "cycling season")

Tilastojen mukaan pyöräily lisääntyi vuonna 2020 etenkin talvikuukausina.

<https://www.eco-compteur.com/en/cycling-data-tracker/>

Pyöräilyvuosi-sivusto sisältöineen vie ympärivuotisen pyöräilyn viestiä selkeässä paketissa kunnille, järjestöille ja muille sivut löytyville tahoille.

4. #Valovuosi2020

Osakokonaisuudessa pyrittiin parantamaan ihmisten tietämystä uuden tieliikennelain etu- ja takavalojen käyttöä koskevasta veloitteesta viestinnän keinoin. Alkuperäinen suunnitelma oli jalkautua laajalti Pyöräiliiton *Pyöräilytalvi*-kampanjasta tuttuja keinoja hyödyntäen kaduille ja tapahtumiin jakamaan valoja, mutta koronakevään myötä suunnitelmat muuttuivat kokoontumisrajoitusten seurauksena. Yleissulun aiheuttama poikkeustila jatkui lähelle juhannusta asti, johon mennessä oli saatu jaettua varovaisina kokeiluina noin 1 000 valoa.

Koska Pyöräilyviikko peruuntui keväältä, suunniteltu *Light Heros* -kiertue lopulta peruttiin. Kesän festivaalien peruuntumisella oli sama seuraus. Kesällä toiminta keskeytyi lomakauden ajaksi. Tapahtumat siirrettiin syksyille odottamaan tilanteen vakautumista.

Valoja hankittiin yhdessä Pyöräiliiton kanssa 7 000 kpl, eli niin paljon kuin markkinoilta suinkin vain saatiin hankittua. Alunperin suunniteltu 10 000 kpl osoittautui vuoden aikana mahdottomaksi globaalien toimitusketjujen katkeamisen vuoksi, sillä valojen saatavuus heikentyi merkittävästi. Valoja jaettiin ja aiheesta tiedotettiin yhteistyössä Pyöräilykuntien verkoston jäsenkuntien, Pyöräiliiton, LIKESin ja Hollannin suurlähetystön kanssa.

Valoja jaettiin katutapahtumissa Pyöräilyviikon ja Liikkujan viikon aikana syyskuussa viidellä paikkakunnalla, Pyöräilytalvi-tapahtumien yhteydessä marraskuussa 22 paikkakunnalla sekä yhteistyössä Liikunnan ja kansanterveyden edistämissätiö LIKESin kanssa kouluihin mm. Kalajoella, Kangasalla, Kemissä, Kuopiossa, Lappeenrannassa, Salossa ja Vantaalla.

Traficomin kautta saadun tiedon mukaan tieliikennelain uudistuksista parhaiten tiedettiin polkupyörän punaisen takavalon pakollisuus. Lokakuussa 87 % kyselyn vastaajista tiesi, että uuden lain myötä polkupyöriin tuli pimeään aikaan punainen takavallo pakolliseksi, kun alkutalvesta 2020 tämän tiesi vain 43 % vastaajista. Tulos on hankkeen kannalta erittäin rohkaiseva tieto, samaten kuin se, että 10 % kyselyn vastaajista ilmoitti saaneensa tietonsa järjestöjen tiedotuksen kautta.

5. Pyöräilevä Perhe

Osakokonaisuudessa on pyritty parantamaan lapsiperheiden tuntemusta erilaisista perhepyöristä auton korvikkeena. Alkuperäinen suunnitelma oli järjestää jo keväällä ja kesällä kokeilutapahtumia, joissa

ihmiset pääsevät kokeilemaan tavarapyöriä. Koronakevään myötä suunnitelmat muuttuivat kokoontumisrajoitusten seurauksena merkittävästi.

Kokeilutapahtumat lykkääntyivät alunperin keväältä ja kesältä syksylle. Koronatilanne oli hetken aikaa syksyllä sellainen, että tapahtumia olisi voinut olla mahdollista järjestää, mikäli olisi ollut sopivia tapahtumia, joissa esitellä pyöriä. Koska sellaisia ei kuitenkaan ollut, resurssit eivät riittäneet järjestämään itse korvaavia tapahtumia.

Niinpä hanke lopulta keskittyi tiedonhankintaan ja -tuottamiseen sekä aiheeseen keskittyvän suomenkielisen tietomateriaalin valmisteluun. Hanke päivitti ja avasi pyorailevaperhe.fi-verkkosivuston. Sivuille on koottu ytimekkääseen muotoon vinkkejä ja tietoa laatikkopyöristä ja muista perhepyöristä kannustavassa muodossa.

Oman haasteensa aiheutti suunnitelmien täysi uusiminen, sillä mitään suunnitelluista kansainvälisten verkostojen järjestämistä tapahtumista (esim. Velo-city, European Cycle Logistics Federation, International Cargo Bike Festival, Eurobike) ei vuonna 2020 ole järjestetty eikä niiden antia ole siten voitu levittää kansallisissa asiantuntijaseminaareissa.

Hankkeen organisointi ja ohjaus

Hankkeen toteutti Pyöräilykuntien verkosto ry. Hankkeessa toimi neljä työntekijää: toiminnanjohtaja Matti Hirvonen, kehittämispäällikkö Sanna Ojajärvi ja hankkeeseen palkattava erityisasiantuntija Martti Tulenheimo sekä pyöräilyn edistämisen koordinaattori Tuija Mikkonen.

Hirvonen vastasi hallinnosta, taloudesta ja osakokonaisuuden 1 suunnittelusta ja toteutuksesta. Ojajärvi vastasi osakokonaisuuksien 2 ja 3 suunnittelusta ja toteutuksesta. Tulenheimo vastasi osakokonaisuuksien 4 ja 5 suunnittelusta ja toteutuksesta.

Hankkeen omistaa Pyöräilykuntien verkosto ry ja sen toteutusta ohjasi ja valvoi Pyöräilykuntien verkoston hallitus, jolle pidettiin säännölliset tilannekatsauksen kokonaisuuden ja osahankkeiden etenemisestä

Hankkeeseen osallistuvat tahot

Hankkeeseen osallistuivat kaikki Pyöräilykuntien verkoston 129 jäsenkuntaa (vuoden lopun tilanne) ja 9 ELY-keskusta. Erityisen aktiivinen yhteys oli 16 em. kuntaan, joissa toteutettiin erillinen kuntavierailu. Lisäksi hankkeeseen osallistuivat yhteistyötahoina Pyöräiliitto ry ja Liikunnan ja kansanterveyden edistämissäätiö LIKES.

Hankkeen tavoitteiden toteutuminen mahdollisimman konkreettisesti kuvattuna

Hankkeen tavoite oli lisätä kuntien viranhaltijoiden ja päätöksentekijöiden tietoa parhaista kävelyn ja pyöräilyn edistämisen käytännöistä ja ympärivuotisen aktiivisen liikkumisen positiivisista vaikutuksista. Tavoite on tukea kuntia esimerkiksi kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelmien laatimisessa ja konkreettisten toimenpiteiden toteuttamisessa. Näitä tavoitteita toteutetaan etenkin osakokonaisuuksissa 1, 2 ja 3.

Ympärivuotista pyöräilyä koskeviin mielikuviin vaikutetaan positiivisella ja proaktiivisella viestinnällä. Osakokonaisuudet 3, 4 ja 5 tuovat näkyviin pyöräilyn ja pyörien monipuolisuutta ja arkipäiväistävä hallitsevaa mielikuvaa ympärivuotisesta pyöräilystä ja perheiden pyöräilystä. Kohderyhmäviestinnän lisäksi ja mahdollisimman suuren yleisön tavoittamiseksi tuotetaan ja tarjotaan toimittajille uusia näkökulmia pyöräilyä kirjoittamiseen ja uutisointiin.

1. Strategiasta toimenpiteiksi – edistämistoimet kuntatasolla:

- Kuntavierailuilla (16) kartoitettiin pyöräilyn nykytila ja hahmoteltiin valtakunnallisen edistämishjelman keinovalikoimaa hyödyntävä kuntakohtainen etenemispolku, lisättiin kuntien viranhaltijoiden ja päätöksentekijöiden tietoa parhaista kävelyn ja pyöräilyn edistämisen käytännöistä sekä tuettiin kuntia kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelmien laatimisessa sekä toimenpiteiden toteuttamisessa ja priorisoinnissa
- Pyöräiliikenteen ja pyörämatkailun webinaari tavoitti 93 asiantuntijaa sekä
- Pyöräily-utiskirjeellä tavoitettiin hyvin kuntien eri viranhaltijat ja sosiaalisen median välityksellä laaja yleisö

2. Kävelyn asiantuntijuuden vahvistaminen:

- kuntavierailuilla (16) lisättiin kuntien viranhaltijoiden ja päätöksentekijöiden tietoa parhaista kävelyn ja pyöräilyn edistämisen käytännöistä ja ympärivuotisen aktiivisen liikunnan positiivisista vaikutuksista sekä tuettiin kuntia kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelmien laatimisessa ja konkreettisten toimenpiteiden toteuttamisessa.
- Kävelywebinaari tavoitti suorana striimauksena noin 80 asiantuntijaa, tallenteet voi katsoa poljin.fi -verkkosivuilta
- Pyöräily-utiskirjeellä ja sosiaalisen median välityksellä tavoitettiin laaja yleisö

3. Pyöräilyvuosi:

- kuntavierailuilla (16) lisättiin kuntien viranhaltijoiden ja päätöksentekijöiden tietoa parhaista kävelyn ja pyöräilyn edistämisen käytännöistä ja ympärivuotisen aktiivisen liikunnan positiivisista vaikutuksista sekä tuettiin kuntia kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelmien laatimisessa ja konkreettisten toimenpiteiden toteuttamisessa.
- ympärivuotista pyöräilyä koskeviin mielikuviin vaikutettiin positiivisella ja proaktiivisella viestinnällä: tärkeimmäksi viestintäkanavaksi perustettiin Pyöräilyvuosi-verkkosivusto, jonka viestintää tuetaan sosiaalisen median kanavilla
- * Pyöräilyvuosi-ajatus esitettiin kansainväliselle yleisölle helmikuussa 2020 Talvipyöräilykongressissa Joensuussa. (Matti Hirvosen esitys 4 Seasons of Cycling – Cycling Year - Getting rid of the idea of "cycling season")

4. #Valovuosi2020:

- Yhteensä 34 kunnassa jaettiin pyöränvaloja vuoden 2020 aikana. Tavoite saavutettiin.
- Tapahtumia järjestettiin 50 kpl. Tavoite saavutettiin.
- Valojen jakamisella tavoitettiin suoraan yhteensä 7 000 ihmistä. Tavoite 10 000 kpl valosta saavutettiin 70-prosenttisesti. Enempää valoja ei ollut mahdollista saada.
- Viestinnällä tavoitettujen ihmisten määrää on vaikea arvioida tarkalleen, mutta Traficomien kyselytutkimuksen mukaan 87 prosenttia suomalaisista oli lokakuussa 2020 tietoisia uuden tieliikennelain edellyttämän pyörän punaisen takavalon pakollisuudesta. Tässä suhteessa tapahtui erinomainen kehitys: 2/2019 vain 15 % vastaajista tiesi asiasta, 2/2020 luku oli 43 %, 6/2020 jo 83 % ja 10/2020 peräti 87 %.
- Samaisessa kyselyssä pyörän punaisen takavalon pakollisuus nousi 10/2020 kansalaisten parhaiten tuntemaksi seikaksi uudesta tieliikennelaista.

- On toki lähes mahdotonta arvioida tarkasti, miten ihmiset ovat viime kädessä saavuttaneet näin hyvän tietotason yksittäisestä lainkohdasta, mutta kyselyn vastaajista 10 prosenttia ilmoitti saaneensa tiedon järjestöiltä.

5. Pyöräilevä Perhe:

- Tapahtumia oli tarkoitus järjestää 10 – 20 kpl, mutta niitä ei poikkeusvuonna voitu järjestää lainkaan.
- Mediaosumia saatiin 17 kpl, mutta tavoitteesta jäätiin erityisesti tapahtumien peruuntumisen vuoksi. Mediaosumia tavoiteltiin 20 kpl.
- Viestinnällisesti erityisen onnistunut yhteistyön muoto Traficomien kanssa oli kesällä järjestetty Kävely ja pyöräily nosteessa -tempaus, jonka yhteydessä kuvattua perhepyöräilijöistä video kiersi sosiaalisessa mediassa syksyn aikana.
- Viestinnällä tavoitettiin noin 8 000 Pyöräilevä perhe -verkkosivulla vierailutta ihmistä ja sosiaalisessa mediassa noin 10 000 ihmistä.

Hankkeen toiminta-alue sekä yhteistyösapuolien ja tärkeimpien kohderyhmien saavuttaminen

Hanke oli valtakunnallinen. Hankkeen kohderyhmiä olivat kuntien viranhaltijat ja päättäjät järjestö- ja yhdistystoimijat, työyhteisöt, potentiaalisesti kävelevät ja pyöräilevät ihmiset sekä media. Kuntien viranhaltijat ja päättäjät tavoitettiin hyvin osahankkeiden 1-3 kautta, samoin kuin paikalliset järjestö- ja yhdistystoimijat. Työyhteisöjä saavutettiin lähettämällä ympärivuotiseen pyöräilyyn kannustavia sisältöjä Kilometrikisa-uutiskirjeen kautta, joka tavoitti yli 3000 työyhteisöä. Mediassa saatiin läpi eri osahankkeisiin liittyviä sisältöjä ja kärkiviestejä kaikkina vuodenaikoina. Tarkempi mediaseuranta löytyy [täältä](#) (Pyöräilykuntien verkostosta voi pyytää tunnukset). Kaikkiaan vuoden 2020 aikana asetetuilla pyöräilyn edistämiseen liittyvillä hakusanoilla kertyi 10 308 verkkomediaosumaa. Sosiaalisen median puolella esimerkiksi osahankkeen 3 nimen mukainen aihetunniste #pyöräilyvuosi keräsi 440 osumaa. Hankkeen kustannusarvion toteutuminen ja syyt mahdollisiin poikkeamiin. Tarkempi kustannuserittely toimitetaan erillisellä menojen ja tulojen ilmoituslomakkeella.

Toiminnan vaikuttavuuden arviointi

Arvio toiminnan vaikuttavuudesta koko hankkeen ja toimenpiteiden osalta. Toteutuiko hakemusvaiheessa suunniteltu vaikuttavuus? Hankkeen tavoitteena oli kunnissa tapahtuva muutos kohti kestäviä kulkutapoja. Hanke vaikutti kävelyn ja pyöräilyn valtakunnallisen edistämishankkeen toimenpiteiden toteutumiseen yli 120 kunnassa. Hanke vahvisti poikkihallinnollista toimintaa kunnissa pyöräilyn ja kävelyn edellytysten parantamiseksi ja lisäsi tietoa parhaista pyöräilyn ja kävelyn edistämisen käytännöistä. Viestinnällä ja niiden näkyvyydellä vaikutettiin ympärivuotista pyöräilyä koskeviin suuren yleisön asenteisiin ja mielikuviiin. Tavoitteena oli järjestää enemmän myös yksittäisillä tapahtumilla varsinkin osahankkeissa 4 ja 5, mutta niistä jouduttiin koronapandemian vuoksi suurelta osin luopumaan. Hankkeen vaikuttavuus perustuu pitkälti tiedolla ohjaamisen kautta muodostuvaan asenteiden ja käyttäytymisen muutokseen. Vaikuttavuutta on haettu hankkeessa sekä henkilökohtaisella kontaktoinnilla (kuntavierailut ja etäpalaverit) että laajoja yleisöjä tavoittelevalla viestinnällä (verkkosivut, mediatiedotteet, sosiaalinen media, julkinen keskustelu). Asiantuntijawebinaarit edustavat jotain tältä väliltä.

Kuntavierailut, kuntien hyödynnettäväksi tuotettu aineisto (tutkimustulokset, parhaat käytännöt, toimenpidesuosituksukset), yksittäiset tapahtumat ja julkinen keskustelu ovat hankkeen vaikuttavia toimenpiteitä. Jokaista kuntavierailua varten tehtiin kyseisen kunnan lähtökohtiin ja tarpeisiin muokattu diasarja (laajuus 70-120 diaa), joka käytiin kuntavierailuilla läpi ja jätettiin viranhaltijoille virikeaineistoksi.

Mittarit ja menetelmät toiminnan vaikuttavuuden seuraamiseksi sekä niiden numeraalinen kehittyminen. Vertailu hakemusvaiheessa esitettyihin mittareihin ja menetelmiin.

Toiminnan vaikuttavuutta arvioidaan karkeasti Pyöräilykuntien verkoston viestinnän tavoittavuudella:

- 3,7 miljoonaa asukasta 128 kunnassa (vuoden lopun tilanne
- 748 asiantuntijaa: Pyöräily-uutiskirje ja Poljin-lehti, vuoden lopussa 870 asiantuntijaa. Vuoden aikana lähetettiin 23 hankkeen sisältöihin liittyvää uutiskirjettä
- Poljin-verkkolehti 7000 lukijaa
- verkkosivut: www.poljin.fi, www.pyorailyvuosi.fi: 10 000 seuraajaa
- kohdennetut viestit: Kilometrikisan osallistuneet (yli 100 000 osallistujaa)

Osakokonaisuuksien toiminnan vaikuttavuutta seurataan ja arvioidaan lisäksi seuraavilla mittareilla

1. Strategiasta toimenpiteiksi – edistämistoimet kuntatasolla:

- kuntavierailuilla/etäpalavereilla (16) tavoitettiin viranhaltijoita (ml. kunnanjohtaja/johtoryhmän jäsenet) monipuolisesti eri hallintokunnista
- laadullinen arviointi toteutettiin yhdessä kunnan kanssa kuntavierailujen tuloksena määriteltyjen tavoitteiden (esim. kävelyn ja pyöräilyn edistämishojelman valmistelu, muut kärkitoimenpiteet) toteutumisesta vuonna 2020
- Pyöräiliikenteen ja pyörämatkailun webinaari tavoitti 93 henkilöä ja videotallenne keräsi lisäksi 90 katselukertaa (Velo-city -jälkiseminaarin osallistujamäärä (tavoite 120 henkilöä))
- Pyöräily-uutiskirjeen vastaanottajamäärä: tavoite vuoden lopussa oli 850 henkilöä, 870 henkilöä saatiin)

2. Kävelyn asiantuntijuuden vahvistaminen:

- kuntavierailuilla/etäpalavereilla (16) tavoitettiin viranhaltijoit (ml. kunnanjohtaja/johtoryhmän jäsenet) monipuolisesti eri hallintokunnista
- laadullinen arviointi toteutettiin yhdessä kunnan kanssa kuntavierailujen tuloksena määriteltyjen tavoitteiden (esim. kävelyn ja pyöräilyn edistämishojelman valmistelu, muut kärkitoimenpiteet) toteutumisesta vuonna 2020
- kävelywebinaariin osallistui noin 80 henkilöä (tavoite yht. 300 voidaan saavuttaa, sillä webinaari on jälkikäteen katsottavissa tallenteena)

3. Pyöräilyvuosi:

- kuntavierailuilla/etäpalavereilla (16) tavoitettiin viranhaltijoita (ml. kunnanjohtaja/johtoryhmän jäsenet) monipuolisesti eri hallintokunnista
  - laadullinen arviointi toteutettiin yhdessä kunnan kanssa kuntavierailujen tuloksena määriteltyjen tavoitteiden (esim. talvihoidon kohentaminen, ympärivuotiseen pyöräilyyn kannustavat kampanjat) toteutumisesta vuonna 2020
- * viestinnällä tavoitettujen ihmisten määrää on tässä vaiheessa vaikea arvioida; Pyöräilyvuosi-sivusto on saanut Pyöräilykuntien verkoston jäsenkunnissa erittäin

positiivisen vastaanoton ja Pyöräilykaupunki/Pyöräilykunta-logoa tullaan ennakkotietojen mukaan käyttämään useassa kunnassa.

- #pyöräilyvuosi on hyvässä käytössä ja ajantasainen kuvavirta näkyy sivustolla kansainväliselle yleisölle Pyöräilyvuosi-sivustoa ja ideaa esiteltiin helmikuussa 2020 Talvipyöräilykongressissa Joensuussa. (Matti Hirvosen esitys 4 Seasons of Cycling – Cycling Year - Getting rid of the idea of "cycling season"). Esitys tavoitti noin 50 kuulijaa.

4. #Valovuosi2020:

- Yhteensä 34 kunnassa jaettiin pyöränvaloja vuoden 2020 aikana. Tavoite saavutettiin.
- Tapahtumia järjestettiin 50 kpl. Tavoite saavutettiin.
- Valojen jakamisella tavoitettiin suoraan yhteensä 7 000 ihmistä. Tavoite 10 000 kpl valosta saavutettiin 70-prosenttisesti. Enempää valoja ei ollut mahdollista saada.
- Viestinnällä tavoitettujen ihmisten määrää on vaikea arvioida tarkalleen, mutta Traficomien kyselytutkimuksen mukaan 87 prosenttia suomalaisista oli lokakuussa 2020 tietoisia uuden tieliikennelain edellyttämän pyörän punaisen takavalon pakollisuudesta. Tässä suhteessa tapahtui erinomainen kehitys: 2/2019 vain 15 % vastaajista tiesi asiasta, 2/2020 luku oli 43 %, 6/2020 jo 83 % ja 10/2020 peräti 87 %.
- Samaisessa kyselyssä pyörän punaisen takavalon pakollisuus nousi 10/2020 kansalaisten parhaiten tuntemaksi seikaksi uudesta tieliikennelaista.
- On toki lähes mahdotonta arvioida tarkasti, miten ihmiset ovat viime kädessä saavuttaneet näin hyvän tietotason yksittäisestä lainkohdasta, mutta kyselyn vastaajista 10 prosenttia ilmoitti saaneensa tiedon järjestöiltä.

5. Pyöräilevä Perhe:

- Tapahtumia oli tarkoitus järjestää 10 – 20 kpl, mutta niitä ei poikkeusvuonna voitu järjestää lainkaan.
- Mediaosumia saatiin 17 kpl, mutta tavoitteesta jäätin erityisesti tapahtumien peruuntumisen vuoksi. Mediaosumia tavoiteltiin 20 kpl.
- Viestinnällisesti erityisen onnistunut yhteistyön muoto Traficomien kanssa oli kesällä järjestetty Kävely ja pyöräily nosteessa -tempaus, jonka yhteydessä kuvattua perhepyöräilijöistä video kiersi sosiaalisessa mediassa syksyn aikana.
- Viestinnällä tavoitettiin noin 8 000 Pyöräilevä perhe -verkkosivulla vierailutta ihmistä ja sosiaalisessa mediassa noin 10 000 ihmistä.

Vaikuttavuuden kytkeytyminen osaksi toiminta-alueen laajempaa strategiaa tai liikennepolitiikkaa.

Hanke on tukenut hallitusohjelman mukaisesti valtakunnallisen kävelyn ja pyöräilyn edistämishankkeen toteuttamista.

Valtionavustuksen maksatus. Täytä, mikäli haet valtionavustuksen maksatusta

Haettavan valtionavustuksen määrä	Pankkitili, jolle tuki maksetaan (IBAN-tilinumero)	Viite (tarvittaessa)
43 948 euroa	FI22 80001671 035567	

Liitteet

- Kustannusseurantalomake
- Allekirjoitettu kirjanpidon ote tai vastaava talousselvitys hankkeen kustannuksista
- Työajanseurantalomake, mikäli haetaan maksatusta hakijan omaan henkilöstömenoihin.
- Julkaistava loppuraportti tai muu materiaali

Vaadittavat lomakkeet löytyvät Liikenne- ja viestintäviraston www-sivuilta:

<https://www.traficom.fi/fi/asioi-kanssamme/hae-liikkumisen-ohjauksen-valtionavustusta>

Lisätietoja

--

Vakuutan hakemuksessa ja sen liitteissä annetut tiedot oikeiksi

Paikka Helsinki	Aika 1.2.2021
Allekirjoitus 	Allekirjoitus
Nimen selvennys Matti Hirvonen	Nimen selvennys